חג הסוכות
שנת תשפ"ו

שנה ב'
גליון ל"ח

בהיכלא דמלכא

א טויער צום היכל
פונעם דרך החסידות

מתוך שיעוריו ושיחותיו של האדמו"ר מקאסוב זצ"ל

גליון מוגדל ומורחב
מאמרי חג הסוכות
בלשה"ק

"כ"ב אותיות התורה" (ב)

וועלכע סוד באהאלט זיך אין די אל"ף בי"ת?

א מענטש הייסט א מדבר נאר פאר ער הייבט אן רעדן | רעדן און שכל הייסט נישט גערעדט | רעדן נארישקייטן איז נישט מער ווי שיחת חיות ועופות | וואס איז די העכסטע מדריגה אין דיבור | די קלוגסטע דיבורים קומט נישט צו די "אלף בית" פון א אידיש קינד | מיט די כ"ב אותיות קען מען שאקלען וועלטן | די גאנצע בריאה עקזיסטירט נאר דורך צירופי אותיות | באלייכטן די אותיות ביים דאווענען און לערנען

ארייפניר

אינעם פאריגן גליון האבן מיר ארויסגעברענגט די געוואלדיגע חשיבות פון א מדבר אז ער האט א כח ארויסצוברענגען זיין שכל און זיינע מחשבות מיט'ן רעדן, וואס מיט דעם איז ער דער חשוב'סטער פון דער גאנצער בריאה.

מיר האבן אויך ארויסגעברענגט די באזונדערע חשיבות פון לשון הקודש, און ערקלערט אז כאטש די אומות העולם האבן אויך א שפראך וואס זיי נוצן צווישן זיך, איז דאס אבער נאר ווי סיגנאלן וואס זיי האבן אפגעמאכט צווישן זיך כדי זיי זאלן זיך פארשטיין, אבער די אותיות און ווערטער פון לשון הקודש האבן אין זיך אן עצמיות'דיגע קדושה.

יעצט וועלן מיר ממשיך זיין ארויסצוברענגען די אמת'ע חשיבות פון א איד וואס נוצט דעם כח הדיבור פאר דברים שבקדושה, און מסביר זיין אז דער עיקר מעלה פון קענען רעדן איז צו נוצן די הייליגע אותיות התורה מיט וועלכע דער אויבערשטער האט באשאפן אלע וועלטן, און באהעפטן די העכערע כח פון די נשמה מיט די פיזישע 'כלים' פונעם גוף וואס ברענגען ארויס די ווערטער.

א

ווען ווערט מען אנגערופן א 'מדבר'

ער בַּ... בַּ... דארט זאגט ער דַ... דַ... אא"וו, צוביסלעך הייבט ער אן צוזאמשטעלן אותיות, ביז ער הייבט ענדליך אן צו רעדן האלבע צוהאקטע ווערטער,וואס דאס האט א מורא'דיגע זיסקייט און א חן, די מאמע קוועלט פאר נחת פון יעדע אות און יעדע האלבעווארט וואס דאס קינד רעדט שוין.

אבער ווידעראמאל, דאס הייסט נאך זיכער נישט גערעדט! וויל דאס זענען דאך באמת נישט קיין ריכטיגע ווערטער פון א געבויעטע שפראך, און קיינער אויסער אפשר די נאנטע ארומיגע האבן נישט קיין מושג וואס ער זאגט, נאר דאס זענען אזעלכע סיגנאלן וואס נאר די מאמע און די נאנטע פונעם קינד קענען פארשטיין בערך וואס ער מיינט צו זאגן, דאס איז נישט קיין שפראך פאר זיך; נאר דאס זענען סיגנאלן געבויט אויף די שפראך וואס מ'רעדט ביי אים אין שטוב, וויל דאס קינד האט נאך דערווייל נישט די ריכטיגע כלים ארויסצוברענגען די ריכטיגע ווערטער פון מויל.

דער טיטל 'מדבר' באקומט מען נאך אסאך פאר מען קען בכלל רעדן

ווען דאס קינד ווערט פינף-זעקס יאר אלט, הייבט ער שוין נארמאל אן צו רעדן פליסיג און זיינע ווערטער זענען שוין גוט געבויעט, ער זאגט שוין ארויס ווערטער מיט א ריכטיגע באדייט וואס יעדער קען קלאר פארשטיין וואס ער וויל און וואס ער זאגט, ער קען זיך שוין ריכטיג ארויסברענגען מיט זיין דיבור, וואס ווי מיר האבן מסביר געווען [אין פאריגן גליון] איז דאס די חשיבות פון א 'מדבר', אז ער קען ארויסברענגען זיינע אינערליכע געדאנקען און געפילן דורך זיין דיבור.

אויבנאויף קוקט אונז אויס אז עס קומט זיך פאר די עלטערן א "מזל טוב" - יעצט איז דאס קינד געווארן א 'מדבר'! ביז יעצט האט ער נאכנישט געקענט 'רעדן', און כאטש אז זיין

פרנס הגליון
נתנדב ע"י ידידינו העומד תמיד לימינינו
מו"ה **אליעזר דוד חיימאוויטש** הי"ו
לע"נ חי' שרה בת יקותיאל ארי' ע"ה

ווען א קינד ווערט געבוירן קען ער נאכנישט רעדן אפילו איין אות, נאר ווײַנען קען ער... אבער יעדער איינער פארשטייט אז אין זיין וויינען ליגט א משמעות.

טאטע מאמע האבן אפילו ביז יעצט אויך געקענט וויסן און פארשטיין פון זיינע סיגנאלן וואס ער וויל, האט ער אבער למעשה נאכנישט גערעדט א נארמאלע שפראך, און נאר יעצט ווען זיינע ווערטער זענען שוין געבויעט ריכטיג רעדט ער ווי עס דארף צו זיין, אה... יעצט איז ער שוין ענדליך א 'מדבר'!

איז דאס ריכטיג? ניין! ווייל א מענטש וואס ווערט געבוירן הייסט שוין לכתחילה פון די ערשטע רגע א 'מדבר'... כאטש ער קען נאכנישט ארויסרעדן קלאר קיין אות, ווער רעדט נאך א ווארט, קיינעם וועט נישט איינפאלן אז א פיצל קינד איז בלויז אין א דרגה פון 'חי', ווייל זיין 'שפראך' איז געבויעט בלויז אויף אומפארשטענדליכע סיגנאלן, און נאר ווען ער הייבט אן צוזאמצושטעלן ווערטער לויט די ריכטיגע כללים פון רעדן, ערשט דאן באקומט ער א חשיבות פון א 'מדבר'. דאס איז נישט ריכטיג! פון די ערשטע רגע אהן איז ער אין די דרגה פון 'מדבר', אפילו ער קען נאכנישט ארויסרעדן קיין איין איינציג ווארט פון מויל.

וואס איז טאקע דער פשט דערפון? לכאורה וואלט מסתבר געווען צו זאגן אז ווילאנג א מענטש קען נאכנישט רעדן איז ער נאך אין די נידריגערע דרגה וואס דאס איז 'חי', ווייל די מעלה פון 'מדבר' מעסט זיך לכאורה אינעם פיזישן אפטייטש פון רעדן?!

נאר דא קומען מיר צו צום עיקר פינטל, אז א 'מדבר' האט אסאך א טיפערע משמעות ווי סתם קענען זעצן ווערטער. ווייל באמת הייסט א מענטש א 'מדבר' נאך אסאך פאר ער הייבט בכלל אן צו קענען רעדן, ווייל ער האט שוין דעם אינערליכן כח הדיבור! און אויב אזוי איז די זעלבע אויך פארקערט, אז נישט יעדער איינער וואס קען ריכטיג זעצן ווערטער הייסט א 'מדבר'! ווייל די אמת'ע באדייט פון א 'מדבר' מיינט אסאך טיפערס ווי סתם זעצן ווערטער, נאר דעם כח פון ארויסברענגען זיין פנימיות'דיגע שכל מיט ווערטער.

ב

רעדן איז א נשמה'דיגע פעולה

דער דיבור פון א מענטש ווערט צוזאמגעשטעלט פון זיין גוף און נשמה

וואס איז טאקע די סיבה פארוואס א קליין קינד קען נאכנישט רעדן, כאטש ער איז באשאפן געווארן אלס א מדבר?

דער הייליגער מהר"ל איז מסביר (גבורות ה' פרק כח, וע"ע שם בפס"ד ובנתיב הלשון פ"ו) אז דער כח פון **רעדן** איז א שילוב פון צוויי זאכן: איינס - א **פיזישער** כח צו קענען ארויסברענגען ווערטער מיט'ן מויל, וואס דאס איז א **גשמיות'דיגער** כח וואס קומט פונעם **גוף**, און דאס האט צו טון מיט די פינף אברים מיט וואס מען ברענגט ארויס די ווערטער [ליפן, ציינער, צונג, אא"וו]. צוויי - א **שכל'דיגער** כח צו קענען רעדן **מיט קלוגשאפט און פארשטאנד**, וואס דאס איז א **רוחניות'דיגער** כח וואס קומט פון די **נשמה**.

מיט דעם איז דער מהר"ל מסביר, אז א קליין קינד קען נאכנישט רעדן, כאטש ער איז הונדערט פראצענט געזונט און אלע זיינע פיזישע כוחות זענען אקטיוו, אבער וויבאלד זיין שכל איז נאכנישט אנטוויקלט, פעלט אים דער כח פון **רעדן**, ווייל ווי געזאגט, דער כח פון 'מדבר' איז צוזאמגעשטעלט פון דעם גוף מיט די נשמה אינאיינעם, און די נשמה איז די רוחניות'דיגע שכל וואס דער אויבערשטער האט אריינגעלייגט אינעם גוף, וואס נאר צוזאמען מיט דעם שטעלט זיך אויס א כח פון דיבור.

דא קומט אויס א מורא'דיגע יסוד: **עס קען זיין א מענטש זאל רעדן פיזיש, אבער עס הייסט נישט גערעדט!** אויב זיין רעדן קומט נישט צוזאמען מיט'ן כח השכל, איז זיין רעדן נישט מער ווי א פיזישע כח צו קענען ארויסברענגען מיט קלאנגען און מיט א חיתוך האותיות וואס ער וויל, און דאס איז פונקט ווי א בהמה אדער חיה וואס האט אויך דעם פיזישן כח צו לאזן הערן קלאנגען און סיגנאלן...

דער אמת'ער כח פון דיבור איז ווען די נשמה איז א שותף אינעם דיבור! ווען דאס רעדן גייט אין א שותפות'דיגע ארבעט פון די גשמיות'דיגע כלי הדיבור צוזאמען מיט דער רוחניות'דיגער שכל, אט דאן הייסט דער מענטש א 'מדבר', און דאס איז די ספעציעלע מעלה וואס דער מענטש האט באקומען, ווי מיר האבן שוין דערמאנט אז אויפ'ן פסוק (בראשית ב ז) "**ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה**" זאגט דער תרגום: "**והות באדם לרוח ממללא**" - "און דער מענטש האט באקומען **א גייסט פון רעדן**," דאס ווייזט אז די ספעציעלע מעלה פון 'רעדן' האט דער מענטש נאר באקומען נאך וואס דער אויבערשטער האט אריינגעבלאזן אין אים א **העכערע נשמה**, ווייל דאס איז דער הויפט כח פון קענען רעדן!

רעדן אן קיין שכל איז גארנישט אנדערש ווי די סיגנאלן פון די בהמות און חיות

מיט דעם איז דער מהר"ל מסביר, אז אפילו די בהמות און חיות האבן אויך א שפראך, און זיי קענען ברומען און מאכן אלע סארטן קולות וואס איז פארשטענדליך צווישן זיי, נאכמער, מיר זעען אפילו אז עס זענען געווען הייליגע תנאים וואס האבן פארשטאנען שיחת חיות ועופות, און זיי האבן געקענט וויסן וואס א בעל חי וויל זאגן מיט זיינע קולות, מיט דעם אלעם הייסט א בעל חי נישט קיין 'מדבר', ווייל זיין 'רעדן' איז נישט מער ווי א פיזישער כח פון סיגנאלן און סימנים וואס געבן צו פארשטיין וואס ער וויל - צו ער איז הונגעריג און ער דארף עסן, צו ער איז דערשראקן פאר א פארצוקנדע חיה וואס לאקערט נאך אים, אא"וו. אבער זייערע קולות האט גארנישט מיט'ן שכל צו טון.

דאקעגן דער מענטש האט יא שכל, ער האט א נשמה, ער האט א העכערע כח וואס ווערט א שותף מיט'ן רעדן, ממילא הייסט ער טאקע א 'מדבר', ווייל דער משמעות פון 'רעדן' מיינט מקשר צו זיין דעם העכערן כח הנשמה מיט די פיזישע כח הגוף וואס ברענגט ארויס מיט ווערטער וואס די שכל פארשטייט.

קומט אויס אז ווען א שוטה רעדט סתם ווערטער, וואס האבן נישט קיין שום באדייט, אודאי איז ער אויך א 'מדבר', קוק - ער רעדט... אבער אויב ער רעדט אן קיין שכל, איז דאך פשוט אז דאס איז נישט מער ווי א סימן אז זיין **פיזישע כח** פון רעדן איז אין ארדענונג... זיין גוף איז בסדר, זיין צונג ארבעט געהעריג... אבער למעשה איז דאס ווייט כרחוק מזרח ממערב פון די אמת'ע מעלה פון 'מדבר' וואס קניפט צוזאם די העכערע כח פון די נשמה מיט דעם כח פונעם גוף, און זיין דיבור איז נישט מער ווי פשוט'ע סימנים וואס בהמות און חיות האבן אויך צווישן זיך.

עס ווענדט זיך וואס מען רעדט...

יעצט לאמיר גיין א שטאפל ווייטער. אויב די מעלה פון 'מדבר' איז צוזאמגעשטעלט פון צוויי כוחות; די כח הנשמה מיט'ן כח הגוף, קומט אויס אז יעדעס מאל וואס א מענטש רעדט ארויס א ווארט פון מויל, קען עס זיין עפעס וואס קומט פון א העכערע פלאץ פון די נשמה, אדער קען גאר זיין אז דאס זענען פשוט'ע קולות פון זיין גוף, מיט בלויז א משהו שכל וואס ליגט אין דעם.

> **ווען א קינד ווערט געבוירן קען ער נאכנישט רעדן אפילו איין אות, נאר וויינען קען ער... אבער יעדער איינער פארשטייט אז אין זיין וויינען ליגט א משמעות.**

באמת איז דאס א שטענדיגע קאנפליקט ביי דעם מענטש, ווייל דער מענטש איז דאך צוזאמגעשטעלט פון א נשמה און א גוף, אזוי ווי די גמרא זאגט (חגיגה טז.) אז דער מענטש איז גלייך צו א בהמה מיט געוויסע זאכן און גלייך צו א מלאך מיט געוויסע זאכן, און יעדער מענטש האט די ברירה זיך צו פירן ווי א בהמה און ער האט די ברירה זיך צו דערהייבן ווי א מלאך, די שאלה איז וועלכע כח ער וועט פארשטערקערן, די כח הבהמי צו די כח האלוקי.

דאס איז נאך אסאך שטערקער נוגע ביים כח הדיבור, וואס דאס איז ממש א צוזאמשטעל פון גוף און נשמה, ווייל אן דעם נשמה וואס ליגט אין דעם דיבור האבן נישט די ווערטער קיין שום חשיבות, און מיט די נשמה, ווערט דער דיבור נתעלה אויף אזא הויכע מדריגה, עד כדי כך אז ער טראגט אויף זיך דעם צלם אלקים און ער האט אין זיך א 'נשמת חיים'.

יעדער איד האט א פאטענציאל צו רעדן הויכע דיבורים וואס שטימען מיט'ן כח הנשמה, און דעמאלטס פארדינט ער זיך ערליך זיין נאמען 'מדבר', אבער וויבאלד דער פיזישער כח הגוף איז דאך אויך א שותף דא, קען ער גאנץ לייכט אראפציען זיין כח הדיבור צום כח הגוף, און רעדן סתם דברים בטלים, וואס דעמאלטס זענען זיינע ווערטער נישט מער ווי 'שיחת חיות ועופות'.

לעומת זה, ווען א איד רעדט ערליכע זאכן מיט שכל, דיבורים וואס ברענגען אים נענטער צו עבודת ה', דיבורים וואס בינדן אים אן מיט'ן כח הנשמה, האט דאס א געוואלדיגע קדושה, און אפילו ער וועט רעדן דברי תורה אויף אן אנדערע שפראך הייסט דאס **'גערעדט'**, ווייל זיינע ווערטער זענען צוזאמגעשטעלט פונעם **גוף מיט'ן נשמה** אינאיינעם!

איז באמת האט יעדער מענטש אויף דער וועלט די ספעציעלע **כח** צו הייסן א **'מדבר'**, עס ווענדט זיך נאר וואס זיינע דיבורים זענען. זיינע ווערטער וועלן באשטימען צו ער איז טאקע **באמת א 'מדבר'** אדער ער האט פשוט **א טעכנישע וועג** צו לאזן הערן סיגנאלן...

ג

די העכסטע מדריגה אין דיבור

יעדע אות פון די תורה איז א געוואלדיגע אור

יעצט לאמיר דאס נעמען א טרעפל ווייטער. און מיר וועלן מקדים זיין בקיצור דעם וויכטיגן יסוד וואס מיר האבן שוין אראפגעשטעלט [אין פאריגן גליון], וואס איז מבואר אין די ספרים הקדושים, אז דער הייליגער שפראך לשון הקודש איז אינגאנצן נישט דאס זעלבע ווי די שפראכן פון די אומות העולם. ווייל די שפראכן פון די פעלקער איז נישט מער ווי הסכמת העמים, וועלכע האבן אפגעמאכט אז א 'טיש' זאל הייסן א 'טיש', און א 'בענקל' זאל הייסן א 'בענקל', און עס וואלט פונקט אזוי געקענט זיין פארקערט.

אנדערש איז אבער ווען עס קומט צו דעם הייליגן שפראך פון די תורה הקדושה, וואס מיט דעם איז באשאפן געווארן די וועלט. אין לשון הקודש האט יעדע אות און יעדע ווארט אן אייגענע קדושה. יעדעס אות איז א הייליגער אור וואס דער באשעפער האט באשאפן, און יעדעס אות האט א באזונדערער אור, וואס מאכט אז דער אות זאל האבן זיין ספעציעלע באדייט. אזוי אויך איז יעדע ווארט אין לשון הקודש צוזאמגעשטעלט דורכ'ן אויבערשטן אליין, לויט די העכערע סודות וואס מיר האבן נישט קיין השגה דערין.

לאמיר יעצט אויסקלארן דעם בילד וואס שטעלט זיך ארויס: דער עיקר חשיבות פון א מדבר איז ווען מען שטעלט צוזאם דעם דיבור מיט די נשמה, און די העכסטע מדריגה פון די נשמה וואס מען קען אריינלייגן אין דעם דיבור איז ווען מען דאוונט און מען לערנט מיט די כ"ב אותיות התורה. ווייל די העכסטע מדריגה פון מדבר איז נישט איינער וואס רעדט די קלוגסטע דברי חכמה, נאר איינער וואס זיין דיבור איז די נענטסטע צו דעם חלק אלוקה ממעל וואס דער אויבערשטער האט אין אים אריינגעלייגט.

> **דאס קינד ווערט אביסל עלטער, און אויפאיינמאל הייבט ער שוין אן צו לאזן הערן קלאנגען; דא זאגט ער בָּ... בַּ... דארט זאגט ער דָ... דַ... אא"וו, צוביסלעך הייבט ער אן צוזאמשטעלן אותיות, ביז ער הייבט ענדליך אן צו רעדן האלבע צוהאקטע ווערטער.**

די געוואלדיגע כח פון א אידיש קינד וואס זאגט אלף בית

יעצט קענען מיר פארשטיין די מורא'דיגע ווערטער פונעם זוהר הקדוש (ח"ג עג.), אז ווען א קינד הייבט אן צו לערנען תורה געבט מען אים די ערשטע ווערטער צו זאגן: "אלף בית", און דאס זענען ווערטער וואס אפילו די העכסטע מלאכים קענען נישט משיג זיין מיט'ן שכל, ווייל דאס זענען סודות פונעם אויבערשטנ'ס נאמען!

גיב נאר א קוק וואספארא רעש ווערט אויבן אין הימל ווען א פינף יעריג יונגל זאגט "אלף"! און ווען ער זאגט "בית"! מלאכים שטייען און ציטערן! עס רודערט וועלטן! איר ווייסט וואס דא טוט זיך? **א אידיש קינד האט געזאגט "אלף בית"!** דאס איז גארנישט אזא פשוט'ע זאך! ער האט אנגערירט אין די הייליגסטע זאך אויף דער וועלט! ער האט אנגעהויבן צו זאגן די הייליגע אותיות התורה! ער שאקלט עולמות!

דאס איז נאר ווען ער האט אנגעהויבן צו זאגן "אלף בית"... ווער רעדט נאך ווען א איד זאגט ארויס מיט'ן מויל: "אמר אביי"! מיר האבן גארנישט קיין השגה וואס טוט זיך אפ אין אלע עולמות העליונים ווען א איד זאגט ארויס מיט'ן מויל ווערטער פון די תורה! יעצט איז ער א **'מדבר'** - און נאך ווי! ער רעדט עפעס צו דער זאך, ער זאגט נישט סתם סימנים וואס געוויסע פעלקער האבן אויסגעטראכט צו נוצן פאר א שפראך... ער זאגט דא עפעס מורא'דיגע זאכן; הייליגע אותיות מיט וועלכע דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט!

דער געוואלדיגער כח פון א העכערער סארט דיבור

דער קלוגסטער מענטש אויף די וועלט וואס וועט רעדן אלע זיינע קלוגסטע דיבורים, קען נישט אנקומען צו די שפיץ נאגל פון א יונגל וואס זאגט ארויס מיט'ן מויל בלויז "אלף"... ווייל בלויז מיט'ן ארויסזאגן די הייליגע כ"ב אותיות האט מען שוין א געוואלדיגע חשיבות, אפגערעדט ווען מען דאוונט און מען לערנט, ברענגט מען ארויס מכח אל הפועל די העכסטע מדריגה אין די נשמה, וואס דערמיט דערהייבט מען דעם כח המדבר אויף אן אומשאצבארע פארנעם.

דאס גייט אזוי ווייט, אז א מענטש וואס אנערקענט אז די אמת'ע מעלה פון זיין כח הדיבור איז נאר ווען עס איז אנגעבינדן מיט דעם חלק אלוקה ממעל וואס ער האט, באקומט זיין דיבור אזא הויכע כח אז ער קען איבערדרייען שלעכטע גזירות אויף גוט, אזוויוי די גמרא זאגט (בבא מציעא ק"ו ע"א) אז יעדער איד קען אנקומען צו א מדריגה פון "ותגזר אומר ויקם לך", און זיין דיבור ווערט אזוי דערהויבן און איז בכח צו איבערדרייען כביכול פון מידת הדין אויף מידת הרחמים. אבער דער וואס זיין דיבור ווערט געפירט דורך זיינע בהמ'ישע כוחות, קען ער רעדן ווי קלוג ער וויל, אבער זיין דיבור האט נישט קיין שום השפעה צו טוישן זאכן אויבן אין הימל...

פון די כ"ב אותיות ווערט צוזאמגעשטעלט וועלטן

די חשיבות פון 'מדבר' איז זיך אויסצוקענען אין די אמת'ע 'אותיות'

יעצט אז מיר האבן ארויסגעברענגט דעם געוואלדיגן כח פון די כ"ב אותיות, לאמיר פרובירן דאס צו פארשטיין אויף א טיפערע פארנעם.

מיר האבן שוין דערמאנט וואס דער הייליגער אריז"ל לערנט אונז, אז נישט נאר אין די ווערטער פון תורה און תפילה זענען דא אותיות, נאר אויך די גאנצע בריאה באשטייט פון צירופים פון די הייליגע צוויי און צוואנציג אותיות מיט וואס דער אויבערשטער האט אלעס באשאפן.

וואס איז דאס 'צירופים' פון אותיות? דאס איז א הייליגער און העכערער צוזאמשטעל פון אותיות, וואס איז אוועקגעשטעלט געווארן דורכ'ן באשעפער אליין ביי בריאת העולם, און יעדע זאך אויף דער וועלט באשטייט נאר פון די צירופי אותיות.

דער תולדות יעקב יוסף (פרשת בראשית ד"ה יתבונן המשכיל וידע המבין) ברענגט די גמרא (ברכות נה.) אז בצלאל האט געקענט מצרף זיין די אותיות מיט וואס דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט, און אזוי האט ער געקענט בויען דעם משכן מיט אלע כלים, גענוי לויט ווי דער אויבערשטער האט דאס אויסגעשטעלט אויפן בארג סיני. ווייל כאטש די גאנצע וועלט קוקט טאקע אויס א שטיק גשמיות, ליגט אבער דערין באהאלטן א הייליגע 'צוזאמשטעל' פון אותיות, וואס דאס איז די גאנצע עקזיסטענץ פון יעדע זאך אין דער בריאה. ווען א מענטש הייבט זיך אויף צו די הויכע דרגה פון 'מדבר', קען ער צוזאמשטעלן די אלע אותיות לויט'ן פונקטליכן סדר און מיט דעם בויען וועלטן!

דאס איז אויך וואס חז"ל (יומא עג: ועוד) זאגן, אז אויף די 'אורים ותומים' זענען געווען אויפגעשריבן אלע אותיות, און ווען מען האט געפרעגט א שאלה פון די אורים ותומים האבן אויפגעלאכטן פארשידענע אותיות, און דער כהן גדול האט מיט רוח הקודש פארשטאנען וויאזוי **מצרף צו זיין די אותיות** כדי צו באקומען א קלארע תשובה צו מען זאל טון די זאך אדער נישט.

עס איז איבריג צו זאגן אז קיין שום שפראך אויף די וועלט, און קיין שום פאלק אויף דער וועלט, האט נישט אזעלכע אותיות וואס שטעלן זיך אויפאיינמאל אויס, אין אזא סדר צו אין אזא סדר, וואס ברענגט א קלארע ענטפער גראד פון הימל אז ער זאל וויסן וואס ער זאל טון... דאס איז א העכערע כח וואס קומט פון דעם 'אור' וואס ליגט אין יעדן אות, און ווען א חדר יונגל זאגט נאר ארויס "אלף בית" רירט ער זיך אן מיט אט דעם הייליגן כח!

נאר מיט די אותיות התורה קען מען רעדן לויט א באשטימטע סדר

דער הייליגער דגל מחנה אפרים ברענגט (ליקוטים מדור החלומות) אז איינמאל, יו"ט סוכות, האט ער געזען זיין זיידן דער בעש"ט הק' זי"ע אין חלום, און ער האט געבעטן זיין זיידן אז ער זאל לערנען מיט אים תורה, האט אים דער בעש"ט הק' געזאגט: "האסט נאך צייט, ווייל דו וועסט אי"ה מאריך ימים זיין". און אויף דערווייל האט ער אים געזאגט אז ער וועט לערנען מיט אים די אותיות פון די 'אלף בית'.

עס איז דאך פשוט אז דער הייליגער דגל מחנה אפרים האט שוין געקענט דעמאלטס די אלף בית וואס מיר קענען, און עס איז אים נישט געווען קיין חידוש וויאזוי מען זאגט א' און וויאזוי ב'... נאר זיין הייליגער זיידע דער בעש"ט הק' איז אים דעמאלטס געקומען מגלה זיין די טיפערע משמעות וואס ליגט אין די אותיות, דער כח וואס נעמט ארום די גאנצע בריאה, וואס די העכסטע מלאכים קענען נישט משיג זיין!

אזוי שרייבט אויך דער הייליגער 'מאיר נתיבים' - הרה"ק ר' מאיר מרגליות זי"ע - פון די אריות שבחבורה פונעם הייליגן בעש"ט זי"ע אין זיין ספר הקדוש 'סוד יכין ובועז' (פרק ב), אז ער האט מקבל געווען פונעם בעש"ט הק' די ריכטיגע כוונה פון לערנען תורה לשמה, אז דאס מיינט אז בשעת מען לערנט זאל מען זיך באהעפטן בקדושה וטהרה מיט די הייליגע אותיות "בכח ופועל בדיבור ומחשבה" און זיך אינגאנצן אנקניפן אין די ליכטיגקייט פון די אותיות התורה וואס גיסן א שפע פון אור און פון "חיות אמיתיות נצחיות".

דער מאיר נתיבים זאגט נאכמער, אז ווען מען איז זוכה צו ווערן ממש ווי איינס מיט די אותיות התורה, קען מען פון די אותיות אליין פארשטיין זאכן וואס גייען געשען בעתיד, ממש אזויווי די אותיות פון די אורים ותומים! און ער פירט דארט אויס אז דאס איז געווען די הנהגה פונעם הייליגן בעש"ט אליין, אז ער האט זיך אזוי מדבק געווען אין די הייליגע אותיות התורה, ביז דער אויבערשטער האט אים דורכדעם מגלה געווען סודות וואס ער אנטפלעקט נישט פאר קיינעם.

באלייכטן די כ"ב אותיות ביים לערנען און דאווענען

ווער עס קוקט אביסל אריין אין די הייליגע ספרי חסידות זעהט אז דער נקודה ווערט שטארק ארויסגעברענגט אלס איינע פון די הויפט יסודות פונעם בעש"ט הק' זי"ע, אז מען זאל זיך מדבק זיין אין די קדושת האותיות אויפן שטערקסטן פארנעם ווייל דאס איז דער **סוד** און דער **יסוד** פון דער גאנצער בריאה.

עס איז באקאנט דער טייטש פון דער בעש"ט הק' (עי' דגל מחנה אפרים, נח, ד"ה ופתח התיבה בצידה תשים, ועוד רבות) אויף דעם פסוק אין פרשת נח: "**צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה**" - אז ביים דאווענען און לערנען זאל יעדעס **'ווארט'** פון תורה און תפילה לייכטן! נישט אבי געזאגט א ווארט; נאר "הראנו **אות** לטובה", יעדעס **אות** איז עפעס א וואונדערבארע אור וואס לייכט אין אלע עולמות, און מען דארף זיך באהעפטן אין דעם, ווייל אזוי ווערט מען אמת'דיג באהאפטן צום אויבערשטן!

אוודאי רעדט מען דא פון העכערע מדריגות פון גרויסע צדיקים וקדושים וואס האבן זיך אזוי דערהויבן זייער נשמה, אז אין יעדן אות האבן זיי געזען דעם ליכטיגן אור וואס דער אויבערשטער האט דערין ארייגעשטעלט, און זיי האבן טאקע געקענט דרייען מיט די עולמות עליונים, ווייל זיי האבן געוואוסט די 'צירופים' פון די אותיות ביי בריאת העולם; דאס איז א מדריגה וואס אונז פשוטי עם האלטן נאכנישט דערביי.

דער עיקר וואס אונז פשוט'ע מענטשן קענען ארויסנעמען, איז אז די אותיות התורה זעלבסט האבן גאר א טיפע משמעות, דאס איז נישט סתם ווי ווערטער פון א שפראך וואס מען דארף נאר וויסן די באדייט פונעם ווארט און נישט מער, נאר יעדעס ווארט תורה און יעדעס ווארט פון תהלים וואס א איד זאגט **איז א מורא'דיגע צוזאמשטעל פון אותיות וואס איז מרעיש עולמות!** פשוטו כמשמעו!

כאטש מיר האבן נישט די העכערע השגות פון די הייליגע צדיקים, און אפילו מיר ווייסן נישט גענוי וואס די אותיות מיינען אין די עולמות עליונים, דארפן מיר אבער כאטש וויסן אז דאס האט גאר א ספעציעלע באדייט, און בלויז מיט'ן זאגן א ווארט תורה און תפילה טוט מען אויף געוואלדיגע זאכן אויבן אין הימל. דאס אליין אז מען ווייסט דערפון, און ביים דאווענען און לערנען איז מען זיך מתבונן אז יעדע אות האט א געוואלדיגע קדושה פאר זיך, דערהייבט דאס די תורה און תפילה אויף א געוואלדיגע פארנעם.

חסיד'יש גערעדט...

תמצית החידושים ומושגים בחסידות שלמדנו במאמר זו

- **א קליין קינד וואס קען נאכנישט רעדן, הייסט א 'מדבר', ווייל ער האט שוין די נשמה פון א מדבר.**
- דער כח פון דיבור איז צוזאמגעשטעלט פון דעם פיזישן חלק פון רעדן און פון די נשמה.
- **די מעלה פון 'מדבר' ווענדט זיך לויט ווי שטארק זיין דיבור איז אנגעבינדן אין דעם כח הנשמה.**
- יעדע אות פון די תורה איז אן אור פון באשעפער אליין, וואס האט אן אייגענע קדושה אין זיך.
- **ווען א קינד זאגט אלף בית, איז ער אויף א פיל העכערע מדריגה פון א 'מדבר', ווי א מענטש וואס רעדט די קלוגסטע דברי חכמה.**
- ווען גרויסע צדיקים זענען זיך מתדבק אין די אותיות התורה, קענען זיי דערמיט דערגרייכן גאר הויכע השגות.
- **אפילו פשוט'ע מענטשן וואס זענען זיך מתבונן אין די קדושה פון די כ"ב אותיות, ווערט זייער נשמה דערהויבן.**
- ביים לערנען תורה און דאווענען דארף מען זיך מתבונן זיין אז די אותיות אליין האבן א געוואלדיגע קדושה.

פטרון המאמרים

ידידינו העומד תמיד לימינינו
בהפצת תורת רבינו זצוק"ל
הר"ר **יצחק מרדכי פאללאק** הי"ו
לע"נ רבינו **שרגא פייביש**
בן רבי **אברהם יהושע העשיל** זצוק"ל

זמן שמחתנו - בל יתערב זר

מאמר א'

תועלת הנסיונות בכל ימות השנה, ושייכותה לגודל השמחה בחג הסוכות

בו יבואר סיבת התגברות הנסיונות בדורינו - דור האחרון עקבתא דמשיחא

הננו עומדים אנו קרוב לימים גדולים של שמחה והשפעה, ימי חג הסוכות ושמחת בית השואבה. ידוע ומפורסם מה שאמרו חז"ל אשר בחג הסוכות זוכים אנו לישב בסוכתו של רבש"ע, עם חיבוק של אהבה מאת אבינו שבשמים בבחינת 'וימינו תחבקני'. ועוד שמחים אנו בימים אלו בשמחת בית השואבה, שעליה אמרו חז"ל שמשם שואבים רוח הקודש, השפעות והארות לכל ימות השנה כולה. וידוע ומבואר שהוא המשך ישיר וקשור לעבודתנו הנעלית בימי ראש השנה ויום הכיפורים, שכל עבודת חודש זה חטיבה אחת היא, שעניניה כרוכים זה בזה.

והענין צריך ביאור, מהו הקשר וההמשך בין ימי הדין - ראש השנה ויום הכיפורים, שבהם אנו עומדים ביראה ובאימה, מתוודים על חטאינו ומתפללים שיתקבלו תחנונינו לטובה, מטהרים ומזככים את עצמנו ומצפים שתשובתנו תתקבל ברצון לפניו יתברך, ובין הימים שלאחריהם - ימי הסוכות, שבהם נשפכת עלינו אהבה, הארה והשפעה מלמעלה, המלוות אותנו למשך כל השנה כולה.

שאיפות גדולות מול נסיונות הדור

ונקדים במציאות כאובה המצויה אצל המוני בית ישראל, והוא מה שאנו רואים כי רבים מבני הדור הצעיר, בחורים ואברכים בראשית דרכם, יש בלבבם שאיפות גדולות ועצומות ולבם בוער לעבודת ה', עד שלפעמים אפשר לומר על בחור או אברך צעיר כי נראה הוא כמי שעומד להאיר את כל העולם ולהיות בעל מדרגה והשגה גדולה, אולם לא יארכו הימים, ופתאום נראה כאילו נפל היסוד ונפל עמו כל הבנין, ולא נשתייר מכל שאיפותיו מאומה, ונעשה איש פשוט ככל ההמון עם.

ובאמת אין זה נוגע אל הצעירים בלבד, אלא דבר זה שייך לכל אדם ולכל גיל, כי לכל אחד יש זמנים אשר מתעוררים בקרבו רגשי קדושה עם רצונות חזקים להתעלות בתורה ובעבודה, ואולם לא יעבור זמן רב וכל אותו האור והחשק יתמוגג, ולא יישאר מכל אותן שאיפות אלא זכרון חביב עם מעט כאב ואכזבה. על כן עלינו להתבונן, מהו אשר נעשה כאן, ואיך יתכן אשר לאחר שנתמלא הלב ברצונות כנים, לפתע נכבה האור ונתבטל החשק, עד אשר נופלים כל השאיפות, ומה היא העצה אשר תעמוד לנו לקיים את הרצונות והשאיפות, להיותם עומדים לאורך ימים ושנים.

וההסבר הפשוט בכל זה הוא, כי העולם מלא נסיונות וקשיים, והם לשטן לנו בעת אשר נבקש לעבוד עבודת ה' באמת ולחיות חיים של קדושה וטהרה. ובפרט בדורנו אנו, אשר הרחובות והאויר מלאים טומאה וזוהמא, ויש לכל אחד מאתנו נסיונות נוראים בענייני קדושה ובענייני תאוות הגשמיות, עד אשר לא יארכו הימים והאדם נחלש ונשבר, ונדמה לו כי אין עוד בכוחו לעמוד במערכה. ובפרט כאשר מתעוררת בקרבו פליאה עצומה, 'מפני מה נותן הקב"ה כ"כ כח ועוז כביר לסטרא אחרא כנגד דור חלוש ודל כמונו', ועל כן מסיק האדם בדעתו, שבהכרח מלמעלה אין מבקשים מאתנו גדולות ונצורות, ובדורנו זה שוב לא נועדנו להיות בעלי השגה ובני עליה כבדורות הקודמים, שהרי אם היה חפץ ה' בנו, לא היה שולח לנו מניעות ונסיונות כאלה, בשעה שכל חפצנו ורצוננו הוא אך ורק לעשות רצונו ולעבדו בלב שלם.

וממילא מוטל עלינו לשנות את מבטינו על מהות הנסיונות אשר הם מנת חלקנו בעוה"ז, כי רק בהעמדת המבט הנכון והאמיתי עליהם, ובהבנה ישרה מהי כוונת הבורא ית"ש בשלחו אותם לנו, אזי נזכה לקבל כוחות לעמוד נגדם, ולא ניבהל ולא נרתע מפניהם, ולא יחלשו ידינו מעבודת ה' על ידיהם.

כח ההתלהבות בעבודת ה' הבא מן היצר הרע

ולבאר הענין יש להקדים יסוד גדול ועמוק ממרן המגיד הגדול זי"ע המובא רבות בספרי תלמידיו, המיוסד על דברי הזוה"ק (ח"א קלח.) כי **'אלמלא יצר הרע חדוותא דשמעתא לא הוי'**, שמקור התענוג וההתלהבות בקיום תורה ומצות הוא מהיצר הרע. ונביא דברים ככתבן שכתב תלמידו הגדול הרה"ק מזלאטשוב זי"ע בספה"ק 'אורח לחיים' (פר' בראשית) בשמו, וז"ל: "הרב בוצינא קדישא מו"ה דוב בער זללה"ה אמר פירוש הגמרא בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין (קדושין ל.), והלא אין המשל דומה לנמשל, כי בבשר משימים תבלין, והעיקר הוא הבשר ולא התבלין, וכאן אמר שהתורה היא התבלין, **ואמר שהאמת הוא כן שהיצר הרע הוא העיקר, וצריך האדם לעבוד השי"ת בהתלהבות הנמשך מיצה"ר**, ואמר שזהו פירוש מה שאמרו רז"ל במסכת יומא (סט:) כשמסרו בידם יצרא דעבירה אפילו ביעתא בת יומא לא אשתכח, דהנה יש עיתים שהם מוכנים מעצמם לעבודת השי"ת, כגון בשבתות וימים טובים בלי הכנת אדם, וביעתא לשון ביעותא, לשון תפילה, ר"ל **כשמסרו בידם יצרא דעבירה, לא היתה להם התלהבות כלל**, ואף תפילות שהם בשבתות וימים טובים, שהקדושה באה מלמעלה, והם מוכנים מעצמם, וזהו ביעותא בת יומא, שהיום גרם, לא אשתכח, מפני שלא היתה להם שום התלהבות כלל, **ונמצא באמת שהיצר הרע הוא העיקר, שיקח התלהבות היצר לעבודת הש"י, והתורה היא המורה דרך ובאמת כמו תבלין**, עכ"ד בקיצור ודפח"ח".

וענין זה הוא מפלאי תמים דעים של הבורא כל עולמים, שהאור האלוקי המאיר לאדם מלמעלה עובר בראשונה דרך הסט"א וחילותיו, והאדם מקבל את כח התעוררות הראשון מצד היפוך הקדושה, ורק אח"כ יכול ע"י זה הכח לבוא אל הקדושה ועבודת ה'.

וכל ענין זה צריך ביאור רב, אמאי עשה השי"ת ככה שיעבור השפע דרך הקליפה והסט"א, ויצטרכו אח"כ להתייגע לברור ולדבקם בקדושה, הרי יכולים היינו לקבל את השפע בטהרתו ישר מצד הקדושה, ולמה הניחו אותנו במקום מלחמה ועבודה קשה כ"כ, עד שאפילו אם נרצה באמת להתעורר בהתלהבות ולעבוד את ה' נהיה מוכרחים לקחת חיזוק וסיוע מהתלהבות שאינה דקדושה, ובלא זה לא נוכל להתלהב בעבודתו ית"ש כראוי.

השי"ת רוצה להשפיע לנו אור גדול ואין הכלים המצומצמים שלנו מוכנים לזה

והביאור בזה הוא, דבאמת השי"ת בגודל אהבתו לעם קרובו ייעד להם שכר גדול ונורא, ואור נצחי ליהנות מזיו השכינה באופן נפלא שאי אפשר לבארו ולתארו כלל, ואהבה גדולה זו ואור הנפלא הזה רוצה השי"ת להשפיע לנו כבר בעולם הזה בבחי' 'עולמך תראה בחייך', וכעין מה שאמרו חז"ל (בבא בתרא טז:) שהיו צדיקים אשר הטעימן הקב"ה טעם עולם הבא בעולם הזה, ואור זה כולל בתוכו כל השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות באופן הנעים ביותר, והשי"ת רוצה להריק לנו ברכה זו עד שיבלו שפתותינו מלומר די.

אמנם היות שאנחנו בשר ודם העומדים בעולם השפל הזה, והכלים שלנו מצומצמים עד מאד מלהכיל גודל השפע הנורא שרוצה השי"ת להשפיע לנו בגודל אהבתו, ואם יתנו לנו שפע רב כרצונו לא נוכל להכיל רק את מקצתו, ושאר השפע יתפשט בחוץ לכל העולם ולכל הנבראים, כנודע שהחיצונים וכוחות הסט"א עומדים תמיד מוכנים לינק ולקחת לעצמם מן השפע הקדוש אשר גם הם צריכים לקבל חיות משם (כפי שהארכנו רבות שכל חיותו של הסט"א הוא מהקדושה, וזה מורה היות שמו סמא"ל שיש בו שם משמות הק' ב"ה שמשם יונק חיותו, ואכהמל"ב), **ונמצא** שכיון שאין ביכולתנו לקבל את רוב הטובה יתאחזו בזה כוחות הטומאה, ויהיה בזה ירידה גדולה ונפילה עצומה אל הקדושה, ובזה בוודאי אין חפץ השי"ת, לכן מוכרח כביכול השי"ת לצמצם את גודל השפעתו כדי שלא יינקו החיצונים מזה ח"ו.

אבל באמת יש צער גדול למעלה ממה שאין יכולים להשפיע לנו כראוי, וצריכים אנו להתבונן ולהשכיל למצוא עצה לקבל את השפע כראוי, אף שהוא נעלה ומרומם מאד מכוחותינו ומערכינו, והוא ע"י שנרחיב את הכלים שלנו באופן שנוכל לקבל יותר ויותר שפע אלוקי, וככל שיהיו לנו כלים רחבים לקבל יותר אור וחיות אלוקי באופן הנכון, הרי אנו גורמים בזה שמחה עצומה בגבהי מרומים. ומעתה עלינו להתבונן וללמוד היטב מהי הדרך הנכונה להרחיב את הכלים, על מנת שיהיו ראויים לקבל את השפע הגדול הזה.

ע"י עמידה בנסיון מתעוררים אצל האדם כוחות נעלים ועמוקים המרחיבים דעתו ומהותו

הנה הרחבת כלי הנפש של האדם אינה באה אלא על ידי שיפתח שער לכוחותיו הגנוזים בקרבו, ויוציאם ממעמקי נפשו אל הפועל. כי באמת נתברך האדם בכוחות עצומים, אלא שבדרך כלל הם גנוזים ונעלמים ממנו, עד שאינו מאמין ואינו יודע כלל כי יש בידו כוחות כאלה. אך ככל שמתגלים בו כוחותיו ונעשים פועלים, מתרחבים כליו, ועל ידי כך מוכשר הוא לקבל ביתר שאת מהארת והשפעת הבורא יתברך משמי מרום.

ובזה נבוא לבאר ענין ומהות הנסיונות שמנסה אותנו אבינו שבשמים. ונראה, **כי כל הנסיונות והקשיים אינם אלא מתנות מלמעלה, כדי להרחיב כלי נפשינו שיהיו ראויים לקבל ההשפעה וההארה הנמשכות מלמעלה לטובתנו** ברוחניות ובגשמיות.

כי הנה כאשר הכל הולך על דרך המלך, ואין לאדם מניעות וקשיים, וכל עבודתו היא מתוך הרחבה ומתוך מנוחה, אזי אינו משתמש אלא במעט מזעיר מכוחותיו האמיתיים. מה שאין כן, כאשר באים עליו קשיים, אזי כדי לעמוד נגדם מוכרח הוא לשאוב מכוחות נפשו העמוקים ולגלותם, להשתמש בהם להתגבר על המניעות, להגיע אל מחוז חפצו. וככל שמתרבים הנסיונות, כן הולך הוא ומגלה עוד ועוד מכוחותיו הגדולים והקדושים שהם מנת חלקו. וככל שמוציא אל הפועל כוחות אלו, מתרחבים על ידי כן כלי נפשו.

ע"ד משל, כשנופלת לאדם מחשבה רעה או התעוררות תאוה שפלה, מוכרח הוא להתחזק ביתר שאת וביתר עוז, ולשאוב כוחות עצומים ממעמקי נפשו, להשתמש בריתחא דקדושה להתגבר על אותו נסיון. ובמלחמה זו מגלה הוא

ניצוצי אורה

וימינו תחבקינו - אפי' בלי הכרה והבנה

ידוע את המובא מהאר"י הק' (שער הכוונות דרושי ר"ה וחג הסוכות) שעל חג הסוכות נאמר הפסוק (שה"ש ב ו) 'וימינו **תחבקני**', וצורת הסוכה בשתי דפנות כהלכתן ושלישית אפילו טפח, שהיא דוגמת ג' חלקי היד ששנים ארוכים ופס היד היא קצר, מורה ג"כ על חיבוק.

'חיבוק' מורה על **אהבת ה' אלינו על דרך אם המחבקת את בנה והבן מתגדל ומתפתח עי"ז**, שכידוע בלי האהבה והחיבוק של האם אי אפשר להתינוק להתגדל ולהתפתח כראוי, וזה מלווה אותו ומעמידו על רגליו למשך ימי חייו.

וכמו שאנו רואים שאף כשאין התינוק מבין באמת מהות אביו ואמו, עכ"ז הוא כרוך אחריהם שהם יחבקו אותו, והוא צריך לאותה חיבוק ואהבה של אביו אמו בכדי להתגדל כראוי, כן הוא אצל ה' עם בני ישראל, כי **הגם שאין אנחנו משיגים את החיבוק שהקב"ה מחבק אותנו, אבל זה מועיל לנו הרבה ואנחנו שואבים מזה השגות התורה, השגות עבודה, והשגות הדעת.**

קירבה ומעלה זו הוא לכל ישראל, **ולא כאותם הסוברים ש'אתה בחרתנו' נאמר רק על החתם סופר והבעל שם טוב**, ורק מפני שאין יכולים למחקו מהסידור אנו אומרים אותו ג"כ... כי **באמת ה'אתה בחרתנו מכל העמים' קאי על כל אחד ואחד** וכן ה'ותתן לנו ה' אלקינו **באהבה!** את יום חג הסוכות הזה'.

(מתוך דב"ק לילי א' דסוכות תשפ"ד)

בנפשו כוחות גנוזים, אשר עד עתה לא הרגיש בהם כלל. **כי דוקא בשעת מלחמה והתעוררות גדולה בבחינת מסירת נפש מתעוררים באדם כוחות פנימיים נעלים וטהורים.** ונמצא, שעל ידי עמידתו בנסיון זה הרחיב את כלי נפשו, והרימם ורוממם, עד שנתרחבו להיות ראויים לקבל שפע גדול וקדוש יותר.

ולכן כשנופל לאדם איזה הרהור רע או שעומד לפניו נסיון קשה של ראיה אסורה וכיו"ב, לא יפול ברוחו לחשוב כמה שפל הוא שכל היום נופלות לו מחשבות ונסיונות כאלו, אלא אדרבה יתחזק ברוחו מאד ויתבונן מה אביו שבשמים דורש וחפץ ממנו, כי רוצים עכשיו לגדלו מאד ולהרחיב את כליו באופן נפלא כדי שיהיה כלי מוכן להיות מאותם הנוחלים לחזות בנועם ה', ואילו רק יעמוד בנסיון בכח גדול יעורר בזה את מעמקי נפשו וירחיב את כלי דעתו וכל הרגשותיו לקבל אור ושפע אלוקי העומד מוכן לו, וממילא ישמח מאד בנסיון זה כי הלא כל עניינה היא בשביל לגדלו ולרוממו ולהכין את כליו לאור ושפע גדול כמבואר, ומה שנראה הוא כרעה וכקושי מלובש בו באמת חסד ה' גדול עד מאד, **כי כל תכלית הנסיון הוא שיעורר בעצמו כוחות גדולים על מנת שיהא ראוי לקבל את ההארה הגדולה המוכנה לו.**

ואז לא ירא ולא יחת מנסיונות ולא ירך לבבו להתרפות מעבודתו ולהוציא לפועל שאיפותיו הנעלות מפאת כל המניעות ולא יבא לחשוב ח"ו כי אין הבורא ב"ה רוצה בעבודתו, כי יבין בדעתו ויחיש בלבבו כי כל זה הוא מתנת הבורא בכדי להעלותו לפסגות רמות ונעלות ושיהיה כלי להשגות נעלות בכדי ליגדל יותר ויותר בעבודתו ובדביקותו אל בוראו.

ההתלהבות מהסט"א - שער להשפעה אלוקית

ובזה יבואר גם הענין האמור מהמגיד הגדול זי"ע, כי מה שעובר כל ההשפעה והאור דרך הסט"א וחיילותיו ומוכרחים לקבל מהם סיוע להתלהבות ועבודת ה' כמבואר הוא דבר המוכרח והוא אך ורק לטובתינו, שכאמור אין לאדם מתחילתו כלים מתוקנים שיוכלו להכיל שפע אלוקי עצום כזה. ואם היו משפיעים עליו שפע זך ונקי ישר מצד הקדושה, היה בא לידי אחיזת החיצונים ח"ו, מחמת שאין כליו מוכנים כל צרכו.

על כן, מאהבתו אותנו, השי"ת משפיע השפע באופן שיבוא דרך הסט"א, עד שהאדם מוכרח לעמוד במלחמה, ליטול משם את ניצוצי הקדושה, 'לאכול את הרימון ולהשליך את קליפתו', ולהוציא בלעם מפיהם. ובכוח הבירור הזה, ע"י היגיעה והמלחמה, האדם מגלה את כוחותיו הפנימיים ועמקי נפשו הנעלמים, וכליו מתרחבים להיות ראויים לאחוז בשפע האלוקי בטהרתו.

נמצא, שכל עצם סיבוב הדבר שהשפע עובר תחילה דרך הסט"א אינו חיסרון אלא תיקון, כדי שהאדם יזכה לקבלו באמת, ובאופן שלא תהיה בו אחיזת החיצונים, ומתוך כך יזכה להתדבק באור ה' בקיום גמור.

גודל נסיונות דורנו וענין אהבה המתעוררת בזמן הגלות

ומדי דברו בענין זה נבאר במקצת גם מה שאנו רואים שהנסיונות והקושיים לעלות בסולם העולה בית קל המה מתגברים מדי יום ביומו, ודייקא בדורינו דור חלוש לערך הדורות הקודמים יש לנו כ"כ נסיונות בכלל ובעניני קדושה בפרט מה שלא היתה מאז היתה ישראל לגוי, ואפשר לאדם לעבור נסיונות כיוסף הצדיק בשעתו מדי יום ביומו ממש.

וביאור הדבר הוא שכל זה הוא מחמת גודל אהבתו ית' אלינו ורצון העליון לגלות אהבה זו על ידי השפעות והארות עצומות מלמעלה יותר מכל דור אחר מכח זה שאנו עומדים בזמן עקבתא דמשיחא.

ונבאר, כי הן נודע שהשי"ת אוהב את בניו עם קרובו באהבה גדולה ועצומה מאד מאד שא"א לנו לשער ולתאר, אבל מאז שנחרב בית המקדש כביכול אין השי"ת יכול לגלות אהבה זו כראוי וכנכון כי גלו הבנים מעל שולחן אביהם ואין אנו יכולים לעלות ולהראות ולהשתחוות לפניו בביתו הגדול והקדוש מקום גילוי אהבתו ביחוד נפלא ועצום. והנה אמרו בזוה"ק (ח"ג טז.) שהפסוק 'צדיק כתמר יפרח' (תהלים צב, יג) נאמר על גלות בבל, שהתמר מתעכב מלהפריח פירותיו עד שבעים שנה וכן היה בגלות בבל שהקב"ה המתין עד שתשוב השכינה למקומה אחר שבעים שנה ואז חזר לגלות את אהבתו הגדולה ולהשפיע לה את כל הטוב, עיי"ש. והנה עכשיו אין לנו רק שבעים שנה בלבד של גלות אלא כבר קרוב לאלפיים שנה שכלל ישראל המה בגלות, ואי אפשר כלל לתאר את גודל הגעגועים של אבינו שבשמים לזמן המקווה שתחזור השכינה למקומה בבנין בית המקדש השלישי ויוכל לחזור לגלות את רוב אהבתו לבניו, שכן עכשיו הוא בבחינת עיכוב וצמצום כבר כמעט ב' אלפים שנה שאינו מגלה אהבה צפונה זו ואור הגנוז הזה כמו שאמרו בזוה"ק הנ"ל לענין גלות בבל.

והנה דווקא מחמת טעם זה שאנו כבר בזמן עקבתא דמשיחא ומתקרבים אנו ליום הישועה הגדולה שאז ישפיע השי"ת לכנסת ישראל את כל הטובה והאהבה, מחמת זה מתגברים הנסיונות ברוחניות עד מאד, כי השי"ת כביכול מלא באהבה גדולה לכל אחד מישראל בפרט ולכנסת ישראל בכלל, והוא כבר מצפה ומייחל לזמן הגאולה שיבוא בקרוב, אבל אנו נתרחקנו עד מאד מחמת אורך הגלות ואין אנו מבינים כלל סוד אהבה גנוזה זו, והשי"ת רוצה לתת לנו אורות גדולים ונפלאים כהכנה לגילוי האהבה הגדולה בביאת משיח צדקנו, אבל אין מי שידע לקחת ולהשיג שפע זה, והשי"ת ברוב רחמיו רוצה לעורר אותנו ולכן שולח הוא נסיונות גדולים עד מאד דוקא לדור חלוש זה, כי זה כל רצונו שנצא מן החלישות והשפלות ע"י העמידה בנסיונות שבכך נרחיב את הכלים בנפשנו כדי שנוכל לקבל את אור ושפע האהבה הנשפע מן החתן קודשא בריך הוא אל הכלה כנסת ישראל.

וממילא כשאדם מוציא את עצמו מול נסיונות גדולים וקושיים עצומים בדרכו להתדבק אל יוצרו ובוראו צריך להתבונן ולהתאמת בדעתו ושכלו שהכל הוא אך ורק למען גילוי האור הגדול שיהיה בזמן ביאת המשיח, **והאדם צריך שלא להיות טיפש ולסוג אחור מחמתם, אלא יהיה חכם לתפוס עוד ועוד אורות גדולים**, ואם רואה שיש לו נסיונות ובלבולי היצר צריך לדעת שאדרבה כן היא דרך הקדושה, שכל האור האלוקי עובר דרך קליפות וסט"א וכל תפקידו הוא לשברם, ובכח מלחמתו ושבירתו הוא מרחיב את כליו ונעשה מוכשר לעצמו ולכל העולם כולו לקבל את אור של משיח.

עבודת ירח האיתנים על דרך זה

ובזה נבוא לבאר המשך עבודתינו בין כל הני זמנים הגדולים של ירח האיתנים ר"ה, יוהכ"פ וסוכות. כי הנה כבר הארכנו בזה רבות[א] כי בראש השנה ויוהכ"פ מתגלה אמיתית פנימיותו ועצמיותו של האדם, **היות כי בימים אלו אנו זוכים לעמוד 'לפני ה'' ממש וזוכים לקירבה גדולה מאת אבינו שבשמים עד שאנו מרגישים במוחש מציאותו ית"ש**, ומשום זה נקל לו לאדם יותר בימים אלו לטהר ולזכך את עצמו משום שכל עוד שהוא מוציא מכח אל הפועל את עצם עצמיותו הרי הוא נטהר ונזדכך ממילא.

ובזה ביארנו מנהג ישראל תורה שמכריזין קודם התפילה ביוהכ"פ ש'אנו מתירין להתפלל עם העבריינים', להודיע כי על אף שכל השנה מתנהגים אנו לפעמים, חלילה, כעבריינים זהו רק לפנים, **אבל האמת לאמיתה הוא שנשמתינו זכה וצלולה וחפיצה לעשות רק את רצון אביה שבשמים ולעבדו בלבב שלם, כמו שאנו נראים ביום הקדוש, שאנו יושבים בבתי כנסיות כל היום מופשטים בכל הבלי העולם הזה ושופכים לבנו בתפילה ותחנונים ושירות ותשבחות בתשוקה וגעגועים לקל חי.**

ובזה הארכנו להרגיע נפשות בני ישראל החושבים לעצמם בהני ימים נוראים כשהם יושבים בבית הכנסת ומקבלים עליהם קבלות טובות, שהם מתנהגים עתה בכחש ומרמה שהרי לאחר יום כיפור נשוב ממילא לכסלה חס ושלום, ויש שבמחשבותיהם נגנב מחשבה "מה אני עושה עכשיו, האם עומדים אנחנו ביום הפורים או ביום כיפורים, את מי אנחנו מרמים כאן, הלוא אנו יודעים שכל הקבלות היוקדות לא יתקיימו, ועל מה ולמה אנחנו עושים עסק כ"כ גדול ואנו שבים בתשובה שלימה, ומקבלים על לעתיד שיהיה מעכשיו כל מעשינו לשם שמים ולעשות נחת רוח ליוצרינו, כשאנו יודעים בבירור שלדאבוננו לא כן הם פני הדברים באמת".

אבל כאמור האמת אינו כן, כי אלו הקבלות טובות שלנו אמיתיות ונאמנות הן, ומגלות ומביעות את רצונינו האמיתי, **דער אייבערשטער ווייזט א מיט דעם פאר'ן מענטש זעהסט ווער דו ביסט באמת! זעהסט אז דו ווילסט באמת זיין דבוק אין דעם אייבערשטן בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך! דאס דאס איז דאך די מחשבה פון א יעדע איד ר"ה יום הקדוש אין די הויכע זמנים! זעהסטו דאך אז באמת מצד דיר מיט דיין אמת'דיגן שכל וואס דו ביסט באמת, ביסטו א הייליגע ריינע זאך!** וממילא אף שאנו יודעים שבמשך השנה כשלא נעמוד בדרגה רמה זו והנסיונות וההסתר יקיפו אותנו מכל הצדדים נתקשה לקיים קבלותינו הטובות שקבלנו עלינו בהאי יומא קדישא, עכ"ז עלינו לקבל הני קבלות טובות בכדי **'זיך צו באקענען מיט די אמת'ע זיך'**, והני קבלות טובות מורים להאדם עצמו, מי הוא באמת, ולאן אפשר לו להגיע אם הוא רק מתגבר על נסיונות חייו.

א. עיין בספר 'עבדא דמלכא' – ירח האיתנים, מאמר 'לפני ה' תטהרו' ועוד.

בסוכות תשבו שבעת ימים
עומק מצוות הסוכה אחר ימי התשובה

בסוכות תשבו שבעת ימים וכו׳ למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים (ויקרא כג, מג).

רבותינו ז״ל (סוכה יא:) נחלקו מה היו אותם ה׳סוכות׳ שישבו בהם אבותינו במדבר, לדעת ר׳ אליעזר הם ענני הכבוד שהקיפם הקב״ה במדבר ארבעים שנה, ולדעת ר׳ עקיבא היו סוכות ממש. וכבר כתבו רבותינו הראשונים ז״ל (ראה רוקח הל׳ סוכה סי׳ ריט) שבעצם לא נחלקו רבי אליעזר ורבי עקיבא במציאות, ולכולי עלמא היה במדבר הן ענני הכבוד והן סוכות ממש.

ידוע קושית הטור (או״ח סי׳ תרכ״ה) על שיטת ר׳ אליעזר שהם ענני הכבוד, דאם כן אמאי נצטווינו לישב בסוכה דווקא בימי תשרי, שהרי תיכף בעת צאת בני ישראל בחודש ניסן כבר הקיפם הבורא ית׳ בהעננים. וכן ידוע הקושיא (עיין בחת״ס בדרשותיו לסוכות שנת תקפ״ט ד״ה למען ידעו, ועוד רבות) על שיטת ר׳ עקיבא, דלכאורה מתי היה זמן זה שבני ישראל הוצרכו לסוכות ממש, והרי בכל הארבעים שנה בדרך הליכתם במדבר, היו כולם מוקפים בענני כבוד מלפנים ומאחור, ומדוע היה צורך לעשות סוכות ממש מעצים ואבנים.

סוד חיבור ימי התשובה למצוות הסוכה

נתחיל דברינו בדברי הזוה״ק (אמור ק:), הקובע במסמרות שמצות ישיבת סוכה נקבעה דייקא לאחר יום הקדוש ועשרת ימי תשובה, כי רק אחר שזוכים בני ישראל להיות מנוקים מכל עון ופשע אז רוצה אבינו שבשמים לישב ולשמוח עם בניו אהוביו, וכונסם לתוך סוכת שלומו. ונבוא לבאר את דברי הזוה״ק ולעמוד על נקודת הקשר שבין עבודת התשובה של ראש השנה ויוהכ״פ למצות ישיבת סוכה, והלימוד בזה לדידן, ובתוך הדברים יתבאר גם העומק בשיטתייהו דהני תרי תנאים, במאי דכתיב ׳למען ידעו דורותיכם׳ אם בענני כבוד מיירי הכתוב, או דילמא בסוכות ממש קאמר.

הנה כאשר בן ישראל עומד אחר נעילת יום הכיפורים, הרי הוא מתמלא בהרגשה מיוחדת של נקיון וטהרה, ולא בכדי, שהרי זכה לעמוד ׳לפני ה׳ ׳ ממש למשך כ״ד שעות, וטיהר את עצמו מכל סיג ופגם ושב אל חיק אביו שבשמים. אמנם, תיכף למחרתו בא השטן וטענתו בפיו, אמנם עשית תשובה והתחרטת על חטאיך, אך האם אתה באמת חושב כי על ידי חרטה זו אתה נחשב מיד כאהוב ורע נאמן לפני בוראך כבתחילה, והלא יודע אתה בעצמיך מה שחטאת ומה שמרדת נגד בוראך, ואיך יעלה על דעתך כי בכמה ימים של תשובה נמחק הכל, ונעשית לבן אהוב וחביב כמקדם?

ואף אם יתחזק האדם לענות להשטן כאוולתו לאמר: ׳אל תבלבל אותי בהבליך, כי אני יודע את מה שהובטח לנו מפי בוראינו (ישעיהו נה, ז) ׳יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה׳ וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח׳, שתיכף כאשר אנו שבים בתשובה וחוזרים אל חיק אבינו שבשמים, הרי אנו חוזרים להיות בניו אהוביו ופותח עבורינו דף חדש, ואם זכינו לשוב מתוך עומק הבנתינו על אשר מרדנו בבוראנו אבינו אהובינו, ואנו חשים את כאבו ונושאים בלבנו צער על אשר הכעסנוהו, אזי מתעלה תשובתנו לפניו ונהפכים לנו עוונותינו לזכויות, ואנחנו מתקרבים אליו עוד יותר כמקדם׳. בכל זאת עדיין מקננת במוחנו השאלה, כי הן אמת שכבר נעשינו נקיים מכל מה שעשינו, אבל לב יודע מרת נפשו, והאדם עצמו יודע ועד אשר אף אם אמנם עשה תשובה ביוהכ״פ, אבל בהמשך הזמן ודאי ימצא את עצמו שוב מול נסיונות קשים והסתרות עצומות שהן מנת חלקינו בדורותינו, ובפנימיות לבו יודע שלא יעמוד במדרגה זאת אשר בה הוא עומד עתה למשך הזמן, וכל זה נותן לו תחושה של ריחוק מבוראו ית״ש.

ולבאר הענין, נקדים לבאר מה שפתחנו בו, עומק נועם שיח דברי רבותינו ז״ל במחלוקתם בענין ישיבת בני ישראל במדבר בסוכות, אשר תוכם רצופים אהבה ובינה והשכל, להבהיר לנו את דרכינו דייקא אחר האי יומא דכיפוריא.

ענני הכבוד - שיבה על העננים אחר חטא העגל

כי הנה על קושית הטור האמור שלכאורה אם מצות ישיבת סוכה הוא נגד ענני כבוד הרי הוא שייך יותר לחודש

המשך בעמ׳ הבא

המשך מעמ׳ הקודם

חג הסוכות זמן שמחתנו הנשפע רק מהקדושה וענין שמחת בית השואבה בבית המקדש

ואחר גילוי זה שנתגלה להאדם מהותו האמיתית והרי הוא כלי הראוי להחזיק ברכה, **מרעיף עליו השי״ת אורות גדולים ונעלים של אהבה ושמחה בלי גבול, והוא ענין זמן שמחתנו חג הסוכות שבו ימינו ית׳ מחבקנו בבחינת הסוכה הקדושה.** והגם שתמיד צריכה הקדושה ללכת דרך כוחות החיצונים כמבואר לעיל, בזמן נעלה זה אין הדבר כן, כי כאמור כבר נתגלה עצם עצמיותינו וגודל כוחותינו וכלי נפשינו מכח הקירבה אל הרבש״ע לה אנו זוכים בימים אלו, וכמו שרואים בבית המקדש שהעיקר היתה עבודתם של ישראל היוצאים בלולביהם ומכריזים דידן נצח[ב], ונוסף עליו גם ענין השבעים פרים שהקריבו בחג הסוכות נגד שבעים אומות (זוה״ק ח״ב קפז.), והיינו שנתהפך הדבר בחג הסוכות שעכשיו באה אל ישראל ההשפעה מצד הקדושה בטהרתה ולא יתערב בזה זר, ואומות העולם וכוחות הסט״א הם המקבלים מעט מעט מן ההשפעה שנותנים להם ע״י הע׳ פרים.

ושם בבית המקדש היתה באמת שמחה נוראה ונפלאה בשמחת בית השואבה שהיתה למעלה מגדר אנושי כמו שאמרו במסכת סוכה (נג.) שלא ראו שינה בעיניהם בשמחת בית השואבה מרוב השמחה והעבודות הקדושות והנפלאות כל היום וכל הלילה, **וכל זה כי נתגלה כוחותיהם הגדולים ומהות חיותם של כלל ישראל שהוא חיות רוחנית שנעלה מכל ההגבלות ורקדו עם השי״ת שבעה ימים.** צא ולמד שהיו שם הרבה רבבות יהודים שבאו לעלות לרגל, ובתוך מקום קטן של בית המקדש רקדו כולם בשמחה עצומה והיה מקום די לכולם, כי כבר מראש השנה ויוכ״פ השי״ת גילה שם את אהבתו הגדולה באור גדול ונפלא ונתבטלו כל המחיצות הגשמיות, ושוב לא היו כתלים גשמיים ושטח גשמי כי אם אור והתלהבות בבחינת ׳מקום ארון אינו מן המדה׳ כמו שהיה ביוהכ״פ שהיו עומדים צפופים ומשתחווים רווחים, וזה היה מורה על הרחבת כלי נפשם של כלל ישראל אז.

ענין שמיני עצרת הבא אחר חג הסוכות

ואחר חג הסוכות אזי בא זמן היחוד העצום ביום שמיני עצרת [אשר אז כבר אין שום שייכות לאומות העולם כלל], ומנהג ישראל תורה לעשות אז הקפות, וטעמה היא, משום שיודעים ישראל שקיבלו בזמן שמחתנו השגות גדולות בבחינת אור מקיף שאין להם בהם שום אחיזה, וקיבלו מאור גדול זה בגודל אהבת השי״ת לעם קרובו, **לכן עושים הקפות עם הספר תורה לרמז על אור מקיף נעלם זה שעל ידה מקבלים את ההשגות החדשות בתורה ובאלוקותו ית׳, ורוקדים ורצים בהקפות אחר אורות מקיפים אלו לתפוס עוד מהשגות נפלאות אלו, כי עכשיו זמן הייחוד וזמן האהבה הגדולה ומה שאלתך וינתן לך[ג].**

ובזמן נעלה הזה באמת אין שום מניעות ועיכובים לקבל שפע רב בין ברוחניות ובין בגשמיות, כי כל המניעות באים מכח מה שהשפע עובר במקום הקליפות ויש עליו קטרוגים גדולים וצריך לבררו, אבל בחג הסוכות שהוא זמן של השפעות חסדים קדושים בלי שום התערבות זרים אין שום מניעה ועיכוב, והוא נקרא ׳חג האסיף׳ שאוספים בו השפעות לכל השנה כנודע. ויעזור השי״ת שנזכה לאור רוחני של אהבה גדולה והשגות נפלאות בלי שום טירדות פרנסה ושאר עניינים, ונזכה לקחת מהשגות אלו לכל השנה כולה לאור באור החיים ולעשות כלים ראויים לגילוי אורו של משיח ברחמים גדולים.

ב. ועבודת נענועי הלולב יתבארו גם כן על דרך זה, כי על הלולב דרשו חז״ל את הפסוק ׳צדיק כתמר יפרח׳, והוא בחינת געגועי הקב״ה ואהבתו לעם ישראל עד שמונע את עצמו מלהשפיע להם עד שיהיו ראויים ויקבלו את השפע כנכון, והרי זה כבחינת הכנה לאהבה הגדולה שתהיה לעתיד. לכן מצינו שאחר חורבן בית המקדש התקין רבי יוחנן בן זכאי שיטלו לולב בכל יום זכר למקדש, ודרשוהו מן הכתוב ׳ציון היא דורש אין לה׳ מכלל דבעי דרישה (סוכה מא, א), ועומק הענין הוא שענין הלולב הבא מעץ התמר הוא ממש דוגמת אהבת ה׳ את כנסת ישראל ומתגעגע אל ציון בזמן הגלות, לכן ע״י הלולב אפשר לעורר אהבה זו זכר לאהבת ציון וחיבת ירושלים, והבן.

ג. כמו שאמרו בגמרא (סוכה נה, ב): הני שבעים פרים כנגד מי כנגד שבעים אומות פר יחידי למה כנגד אומה יחידה משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו עשו לי סעודה גדולה ליום אחרון אמר לאוהבו עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה ממך. ובזוה״ק נתבארו הדברים בכ״מ באריכות (ראה ויחי רכא, ב; אמור קד, ב).

ניסן, מצינו שני נביאים שנתנבאו כמעט בסגנון אחד, הלוא הם אדונינו הגר"א זי"ע (פירושו על שיר השירים א, ד) ומשנהו מרן החתם סופר זי"ע (דרשות לסוכות שנת תקצ"ה ד"ה שאלה אשה) שכתבו בקדשם, אשר **זכר ענני הכבוד אינם הענני כבוד הראשונים אשר להם זכינו בעת צאתנו מארץ מצרים, אלא הוא מורה וקאי על החזרתנו לענני הכבוד אחר חטא העגל**, אשר להם זכינו ביום ט"ו בתשרי.

וזה חשבונם הנעים, כי הנה בי"ז בתמוז חטאו ישראל בחטא העגל ואז נפלטו מענני הכבוד, ורק אחר מאה ועשרים יום ביום הכיפורים התבשרו ממעונים שהקב"ה מחל על חטאם, וה' השיבם 'סלחתי כדבריך' (במדבר יד, כ), ולמחרת יום הכיפורים הקהיל משה את ישראל וצוה אותם על מלאכת המשכן, כמו שכתוב (שמות לה א) 'ויקהל משה את כל עדת ישראל ויאמר אליהם' וגו', וכמפורש ברש"י שם שמעשה זה אירע למחרת יום הכיפורים, וכיון שישראל הביאו נדבה בבוקר בבוקר (שם לו, ג) בימי י"ב וי"ג תשרי, ולמחרת ביום י"ד ציוה משה להכריז לבל יביאו עוד נדבה למלאכת המשכן, נמצא אתה אומר, שרק ביום ט"ו תשרי החלו חכמי לב בעשיית ובנין המשכן, ואז האיר ה' את פניו לישראל כמאז, ושב להקיף את ישראל בענני הכבוד.

ולכך נאמר לנו לדורות לעשות סוכה דווקא ביום ט"ו בתשרי - זכר לענני הכבוד, ולא בימי צאתנו ממצרים סמוך לפסח, כי **דווקא אחר יום הכיפורים שזוכים אז בני ישראל לתשובה שלימה**, על מנת לחזק ברכיים כושלות, שידעו ויבינו שכיון ששבו בתשובה על עוונם אהבת בוראם אליהם הוא כמאז וכמקדם, על כן נצטווינו לישב בסוכה, כי כאמור הוא אות זיכרון לחיבה יתירה שזכינו לה, **שהשי"ת שב לפרוס עלינו את סוכת שלומו ושב ורפא לנו, ונתן לישראל 'זמן שמחתנו' - השמחה שהקב"ה קיבל את תשובתם וחפץ בהם, ולא הסיר את אהבתו הישנה מהם.**

סוכות ממש - לימוד לעבודת ה' גם בזמן הסתר ונסיונות

אחר שנתבאר ענין זה שהישיבה בצל ענני הכבוד רמז יש בה לתשובת ישראל, הרי השתא נייתי ונחזי גם לצד האחר שהם 'סוכות ממש', שיש במצות ישיבת סוכה התחזקות לבני ישראל דווקא אחר ימי הרחמים והרצון.

והוא בהקדם מה שנראה ליישב את השאלה מתי היה לבני ישראל סוכות ממש במדבר, עפ"י דברי רבותינו ז"ל (מדרש תנחומא כי תצא י), שבצאת ישראל ממצרים, לקח מיכה משבט דן פסל מסכה, והיו רבים שהאמינו בפסלו ועשו אותו לאלוה, וכיון שכך, עזבם ה' ודחאם מהצילא דמהימנותא בענני הכבוד, והיו מוכרחים לעשות סוכות ממש כדי להתקיים ולהינצל מזרם וממטר. וממילא, כיון שהיו גם סוכות כאלו במדבר, לבד מענני הכבוד, לכן חושבים בעשיית המצוה גם אותם, כי גם להם חלק בענין של 'כי בסוכות הושבתי', בזמן של 'בהוציאי אותם מארץ מצרים'.

אבל הדברים מוקשים וזועקים מעצמם, כי אם הסוכות הללו היו מעשיהם של רשעים שהיה הענן פולטם ולא יכלו לבוא להיכל ה', מה להם ולנו שהוטל עלינו חובת 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל', על אותם עובדי אלילים שעשו סוכות לעצמם ולא אבו לחסות בצל כנפי השכינה.

אבל האמת ניתנת להיאמר, דאע"פ שבמושכל ראשון נראה שיש בזכרון הסוכות הללו קטגוריה על ישראל, אכן דוקא זכרון זה הוא המורה לאידך גיסא את רחמי ה' על בניו אהוביו על אף נסיונותיהם הרבים, ודוקא ממהות הני 'חסידי מיכה' למדין אנו גודל אהבת הבורא ית' אלינו בכל מצבינו.

כי הנה מזה עצמו שהיו מרשעי עמנו, שאף אחר שראו את האותות והמופתים ביציאתם ממצרים והגילויים הגדולים במעמד הר סיני, עכ"ז לא שתו לבם לענן ה' שהלך בקרב המחנה ולכל המופתים אשר עשה משה, ובחרו לחצוב בארות נשברות ואף לעזוב את ענני הכבוד מחמת זה, אפשר ללמוד כמה גדול היה כח הסט"א וכוחות הטומאה גם אז.

וממילא יש להבין **דאף במדבר בתוך הענני הכבוד היו לישראל נסיונות עצומים והיצר לא עזבם** אלא ארב עליהם בכל רגע, ועכ"ז לא מנע מהם הקב"ה את חסדו ואמיתו, וכנס אותם לחסות בצילא דקודשא בריך הוא בתוך ענני הכבוד, כי הקב"ה מבין את גודל הנסיונות שהיצר מביא עלינו בכל עת ובכל רגע, 'און אונזער טאטע פארשטייט זיינע קינדער און זעהט זייערע שוועריגקייטן, און ער ברענגט זיי נאר נענטער צו אים'.

וזה נוסף עוז ותעצומות ביותר בדורנו דור עני ואביון, שאין לנו לא ענני כבוד ולא גילוי שכינה ואפס כל חזון, באמור אלינו, שאם בדור דעה דור המדבר שזכו לשמוע את קול ה' מדבר מתוך גרונו של משה, והיו מוקפים בכל עת בשכינת עוזו יתברך על ידי ענני הכבוד, עכ"ז נטה נפשם הבהמית של ישראל לתאוות שפלות, והא ראיה שהיו מעטים שהלכו בשרירות ליבם הרע, מה נענה אנן יתמי דיתמי שאנו מצויים בהסתר פנים, ויצרנו הרע בוער תמיד בקרבנו ומסובבנו בנסיונות קשים ומרים עד מאד. אבל מכל מקום דווקא מדור המדבר מבינים אנו אשר למרות הכל עיני השי"ת נשואות אלינו ורוצה בקירבתינו, ומשתוקק שבניו יבואו לחסות בסוכת שלומו להרעיף עליהם רוב אהבה וחיבה.

ובאמת רואים אנו בחוש כיצד הקדוש ברוך הוא מאיר ונותן הרגש של קדושה לבני ישראל המתאמצים בעבודתם בתוך כל ההסתרות והנסיונות. וכמו שאנו רואים כיצד יש ליהודים הרגש קודש למצוות החג הקדוש הזה, שבפשטות אין הסבר מהיכן באה התשוקה וההתלהבות הזאת, והלא כבר עבר כל כך הרבה שנים מאז שזכינו לשהות בצלו של אבינו בבית המקדש, 'שוין אזויפיל יארן וואס מיר זענען נישט אינדערהיים, שוין אזויפיל יארן וואלגערן מיר זיך ארום און זוכן אונזער טאטע, איז אויב אזוי פון וואו האבן מיר די הייליגע הרגשות, תשוקות און התלהבות צו די אלע מצות'?

אלא בהכרח אשר כמו אז - שאותן שעמדו איתן ולא נכנעו להנסיון של עבודה זרה זכו לאור ה' שהאיר עליהם וזכו למדרגות רמות ונעלות, כן עתה - היות שאנו עומדים איתן באמונתנו הצרופה, ואנו עושים כמצווה עלינו, ואיננו מתפעלים מכל הקשיים וההחשכות הסובבים אותנו מכל צד, ממילא מאיר הקב"ה עלינו שמחה וחדוה של מצוה, והשתוקקות וכיסופים לזכות לקירבת אלוקים אמיתית.

אהבה מחודשת ועמידה בנסיון - יסודות הסוכה לדורות

נמצא אתה אומר, שיש בזכירת 'כי בסוכות הושבתי את בני ישראל' ב' ענינים הנוגעים מאד דווקא אחר יום הגדול והנורא של יום הכיפורים **א.** מהמציאות של שיבת ישראל בתוככי ענני הכבוד לאחר חטא העגל ביום ט"ו בתשרי, רואים שהשי"ת כונסם אל תוך חיקו וסוכת שלומו ברגע ששבו בתשובה שלימה. **ב.** מהמציאות של 'סוכות ממש' ראה ראינו שהשי"ת יודע את גודל הנסיונות שהיצר מפיל על האדם, אפילו אחר שרואה בחוש כי גדול ה' ורם הוא, והראיה מאותן של שבט דן שעבדו עבודה זרה למרות כל מה שראו בעיניהם, אבל בתוך כל זה קירבם הבורא בקירבה יתירה כשהקיפם בענני הכבוד. וזה לימוד גדול לדידן, שהקב"ה יודע את מצבינו וגודל נסיונותינו, ועכ"ז הוא מקרב אותנו ומאיר עלינו מאורו ית' בכדי לזכות לקירבת אלוקים כי טוב.

ויה"ר שנזכה שיתאמתו בקרבנו לימודים הללו בתוך הימים המאירים של זמן שמחתינו, לדעת את אשר לפנינו ולצעוד הלאה בלב מלא בטחון אשר בודאי בשנה הבעל"ט נזכה לעלות מעלות רמות בעבודתנו, ולזכות ע"י הד' מינים ל'דידן נצח' (ראה ויקרא רבה אמור ל' ב', וע"ע בתיקוני זוהר י"ג כט.), להתגבר על יצרינו ולנצח על מלאכתינו - מלאכת הקודש, בבית ה' כל ימי חיינו.

נועם אלימלך

הארות הימים טובים לכל השנה

צריכים לדעת שכל מה שפעלנו בחודש תשרי נשאר עמנו למשך כל השנה, ואינו רק 'יערליכע פראגראם' שלאחריו 'מפטירין כדאתמול', אלא פעלנו פעולות אמיתיות בנפשנו. **וכל עבודתנו בראש השנה, ביום הכיפורים, בסוכות ובשמיני עצרת נחקקה בנפשינו ואינה מסתלקת אחרי החגים**. אכן, את הדפנות והסכך הגשמיים סותרים ומניחים לשנה הבאה, אבל **החיבוק של ה' יתברך, לה זכינו בימי הסוכות, נשאר אצל כל אחד ואחד מישראל, להאיר לו בכל פרטי חייו במשך כל השנה.**

ונראה דבר פלא, שדייקא ביום שמיני עצרת, שבו אנו זוכים ליחוד ולדביקות עוד יותר מאשר ביו"ט סוכות אין אנו יושבים אז בסוכה, אלא נכנסים לאכול ולשבת בתוך הבית. וזה לכאורה היפך השכל, שבשעה שהקרבה גדולה ביותר אין אנו יושבים בצילא דמהימנותא. אלא הענין הוא ש**אנו ממשיכים את אורות הסוכה לתוך ביתנו, כדי שגם במשך כל השנה, בהיותנו בביתנו ובשאר עניני החול, נוכל להישאר באותו חיבוק של הסוכה ובאותה קרבה לה' יתברך**, לה זכינו בימים הקדושים שבחודש זה.

ועל כן, העבודה של שמיני עצרת ושמחת תורה היא להמשיך את כל האורות של חודש תשרי, את כל החיות, הקרבה והחיבוק, אל תוך מציאות חיי היום-יום, כך שיהיה הבית היהודי מואר בגילויי אלוקות, והכל ייעשה בחיות של קדושה, ויהיה ניכר עלינו שעברנו את חודש תשרי.

(מתוך נעילת החג ש"ת תשפ"ג)

ניתן להשיג הגליון היו"ל ע"י המכון:

בארא פארק
בבית מדשינו הגדול קאסוב
שומר שבת / טאהש

מאנסי
ביהמ"ד סאטמאר 1 - לאקער #5
ביהמ"ד הגדול וויזניץ - לאקער #183

וויליאמסבורג
בית מנחם צבי - לאקער #6
בנין בראך לאקער #216

מאנטריאל
בביהמ"ד סאטמאר פארק - לאקער #23

לסדר מוקד הפצה בביהמ"ד או שכונה שלך יש לפנות להמערכת במס'
718-400-7750 x2
או באימייל office@mechonsb.com

ארויסגעגעבן דורך
מכון שפ"ה ברורה
מכון שפה ברורה

פאר הערות והארות, אדער צו באקומען דעם גליון אויף אימעיל
ביטע רופט אדער שיקט אן אימעיל צו:
beheichala@gmail.com

קורא יקר: הפצת הגליון תלוי בהשתתפותך
office@mechonsb.com 718-400-7750 #3

זכות עמוד בגליון
ידידינו
הר"ר נפתלי בערגער הי"ו

מזל טוב לידידינו
הר"ר אברהם משה קלינגער הי"ו
- מחשובי שותפי המכון -
לרגל הולדת הנכדה